

YHTEISKUNTATIEIDEIDEN TIEDEKUNNAN JATKOTUTKINTOJEN OPINTO-OPAS

2014–2015

2015–2016

2016–2017

Toimittaneet

Aini Linjakumpu

Mikko Vehkaperä

Painopaikka

Lapin yliopistopaino

Rovaniemi 2014

SISÄLLYSLUETTELO

LUKIJALLE	5
1. YLEISTÄ	6
1.1. TUTKIJAKOULUTUS LAPIN YLIOPISTOSSA	6
1.2. TIEDEKUNNASSA SUORITETTAVAT JATKOTUTKINNOT	7
1.3. JATKO-OPINTOJEN OHJAUSHENKILÖSTÖ.....	7
2. JATKO-OPINTOIHIIN HAKEUTUMISTA JA TUTKINTOJEN SUORITTAMISTA KOSKEVAT OHJEET JA MÄÄRÄYKSET	9
2.1. VALINTAPERUSTEET JA HAKEMINEN	9
2.2. OPINTO-OIKEUDEN VASTAANOTTAMINEN.....	10
2.3. TÄYDENTÄVÄT OPINNOT	11
2.4. OHJAUS.....	11
2.5. ORIENTOIVA SEMINAARI	12
2.6. JATKO-OPINTOSUUNNITELMA (JOPS).....	12
2.7. OPINTOJEN RAHOITUS	13
2.8. TUTKINTOVAATIMUKSET	14
2.9. TODISTUKSET	17
2.10. MÄÄRÄYSTEN VOIMAANTULO	18
3. JATKOTUTKINTOJEN OPETUSSUUNNITELMA.....	19
3.1. JATKOTUTKINTOJEN OPETUSSUUNNITELMAN RAKENNE.....	19
3.2. JATKO-OPINTOJEN SISÄLLÖT	20
4. LISENSIAATINTUTKIMUKSEN JA VÄITÖSKIRJAN ARVIOINTIA SEKÄ VÄITÖKSESTÄ TIEDOTTAMISTA KOSKEVAT TARKEMMAT OHJEET JA MÄÄRÄYKSET	24
4.1. LISENSIAATINTUTKIMUKSEN TARKASTUSMENETTELY.....	24
4.2. VÄITÖSKIRJAN TARKASTUSMENETTELY.....	25
4.3. VÄITÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN	29

LIITTEET

Lapin yliopiston tutkintosääntö

Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista

LUKIJALLE

Tässä oppaassa kerromme jatko-opintoprosessiin liittyvistä käytänteistä yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa. Opinto-opas on tarkoitettu Lapin yliopiston yleisessä tohtoriohjelmassa opiskeleville yhteiskuntatieteiden tiedekunnan jatko-opiskelijoille ja ohjelmaan jatko-opiskelijaksi aikoville. Opas sisältää jatkotutkintojen opetussuunnitelmien ja jatko-opintoja koskevien määräysten lisäksi tarkemmat ohjeet mm. väitöskirjan tarkastusmenettelystä. Jatko-opiskelijan kannattaa tämän oppaan lisäksi tutustua myös tiedekunnan perusopiskelijoille tarkoitettuun opinto-oppaaseen, josta löytyvät mm. tiedekunnan pääaineiden opetussuunnitelmat sekä yleisiä, myös jatko-opiskelijoita koskevia ohjeita ja määräyksiä, kuten opintojen arviointi, yleiset kuulusteluajat, aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen periaatteet, opetusperiodit sekä opetukseen ilmoittautuminen. Myös tiedekunnan hallinto on esitelty kyseisessä oppaassa. Tiedekunnan sivuaineet on esitelty omassa sivuaineiden ja menetelmäopintojen oppaassa.

Lapin yliopistossa aloittavan opiskelijan kannattaa tutustua myös Uuden opiskelijan oppaaseen, jossa on tietoa mm. opiskelua koskevista yleisistä määräyksistä, opiskelijaksi ilmoittautumisesta, opintoneuvonnasta, opintososiaalisista kysymyksistä, kirjastopalveluista, opiskelijayhteisöistä sekä yliopiston henkilökunnasta ja toimitiloista.

Tämä jatko-opinto-opas ja muut edellä mainitut oppaat löytyvät kaikki myös verkkoversioina yliopiston internetsivuilta.

1. YLEISTÄ

1.1. Tutkijakoulutus Lapin yliopistossa

Lapin yliopiston jatko-opiskelija voi harjoittaa jatko-opintoja yliopiston neljässä **tohtoriohjelmassa**. Kolme ohjelmista on temaattisia, monitieteisiä tohtoriohjelmiä eli *Kulttuurilähtöinen palvelumuotoilu* -tohtoriohjelma, *Pohjoiset kulttuurit ja kestävä luonnonvarapolitiikka* -tohtoriohjelma sekä *Yhteisöt ja muuttuva työ* -tohtoriohjelma. Temaattisia ohjelmia koordinoi Lapin yliopiston tutkijakoulu. Näiden ohjelmien hakumenettelyt ja opintovaatimukset löytyvät tutkijakoulun internetsivuilta www.ulapland.fi/tutkijakoulu.

Temaattisten tohtoriohjelmien lisäksi on olemassa *yleinen tohtoriohjelma*, johon kuuluvat erilaisia tieteenalälähtöisiä opintopolkuja noudattavat jatko-opiskelijat. Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa oleva oppiainekohtainen jatko-opiskelu kuuluu yleiseen tohtoriohjelmaan. Tämä jatkotutkinto-opas antaa ohjeet oppiainekohtaiseen jatko-opiskeluun eli yleisen tohtoriohjelman yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa suoritettaviin opintoihin ja opintovaatimuksiin.

Opiskelijan tulee siis kuulua johonkin näistä neljästä tohtoriohjelmasta, joko yleiseen tohtoriohjelmaan tai yhteen temaattisista ohjelmista. Tiedekunnat myöntävät jatko-opinto-oikeuden sekä tohtorin tutkinnot kaikkien tohtorin tutkintojen osalta. Jatko-opinto-oikeutta haetaan ensin tiedekunnasta, minkä jälkeen voi joko suuntautua yleiseen tohtoriohjelmaan tai hakeutua temaattiseen tohtoriohjelmaan.

Lapin yliopisto on sisäisten tohtoriohjelmien lisäksi mukana myös erilaisissa kansallisissa tohtorikoulutukseen liittyvissä verkostoissa. Tutkijakoulutus Suomessa on muuttunut voimakkaasti viime vuosien aika ja muutosta tapahtuu myös seuraavien vuosien aikana. Ajankohtaisin tieto tutkijakoulutuksen tilanteesta löytyy Lapin yliopiston tutkijakoulun internetsivuilta, tiedekunnan vastuuhenkilöiltä sekä oman oppiaineen professoreilta.

Lapin yliopiston **jatkotutkinto-opetus** rakentuu yliopiston yhteisen tutkijakoulun, yliopiston koordinoimien temaattisten tohtoriohjelmien sekä tiedekuntien väliselle yhteistyölle. Yleisen tohtoriohjelman opetussuunnitelmista vastaavat tiedekunnat. Niiden opetussuunnitelmiin sisältyvää opetusta järjestävät tiedekunnat, oppiaineet ja yliopiston yhteinen tutkijakoulu. Yleisen tohtoriohjelman opiskelijoilla on mahdollisuus valita opintoja myös temaattisten tohtoriohjelmien opetustarjonnasta. Temaattisilla tohtoriohjelmilla on omat opetussuunnitelmansa.

1.2. Tiedekunnassa suoritettavat jatkotutkinnot

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta toimii yliopistojen tutkinnoista annetun valtioneuvoston asetuksen (794/2004) mukaisena koulutusyksikkönä. Asetus on tämän oppaan liitteenä.

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa voi jatkotutkintona suorittaa yhteiskuntatieteiden lisensiaatin ja/tai tohtorin tutkinnon, hallintotieteiden lisensiaatin ja/tai tohtorin tutkinnon tai filosofian tohtorin tutkinnon edellä mainitun asetuksen mukaisesti. Lisensiaatin tutkinnon laajuus on 150 op ja tohtorin tutkinnon 240 op. Lisensiaatin tutkinnon voi laajentaa tohtorin tutkinnoksi tekemällä väitöskirjan. Tohtorin tutkinto voidaan kuitenkin suorittaa myös suoraan maisterin tutkinnon suorittamisen jälkeen, mikä onkin nykyisin suositeltavin tapa.

Sosiaalityössä voi suorittaa myös ammatilliseen lisensiaatintutkintoon johtavan erikoissosiaalityöntekijän koulutuksen (A568/2005). Tämän tutkinnon laajuus on 120 op. Ammatillista lisensiaatintutkintoa koskevia asioita ei ole esitetty tässä opassa, vaan niistä löytyy lisätietoa internetsivuilta www.sosnet.fi sekä www.ulapland.fi > Yhteiskuntatieteiden tiedekunta > Opiskelu > Jatko-opinnot.

Yhteiskuntatieteiden lisensiaatin ja/tai tohtorin tutkinnon (YTL, YTT) pääaineena voi olla johtaminen, kansainväliset suhteet, kuntoutustiede, matkailututkimus, sosiaalipolitiikka, sosiaalityö, sosiologia tai valtio-oppi, **hallintotieteiden** lisensiaatin ja/tai tohtorin tutkinnon (HTL, HTT) pääaineena hallintotiede tai julkisoikeus. **Filosofian** tohtorin (FT) tutkinto voidaan myöntää silloin, kun väitöskirja edustaa jotain muuta kuin tiedekunnan vastuulla olevaa pääainetta – tällöin kyse on joko vahvasti monitieteisestä tai tieteiden välisestä tutkimuksesta tai jatko-opiskelijasta, jonka aiempi tutkinto on niin eri alalta, ettei tutkintoa voida myöntää tiedekunnan oppiaineesta edes täydentävien opintojen jälkeen.

1.3. Jatko-opintojen ohjaushenkilöstö

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa jatko-opintojen opintohallintoasioista vastaa tiedekunnan hallintopäällikkö, **FM Tarmo Körkkö**, puh. 040 777 7261, tarmo.korkko@ulapland.fi. Hänen puoleensa voi kääntyä kaikissa yleisissä jatko-opintoja koskevissa asioissa.

Sisällöllisessä vastuussa jatko-opinnoista ovat tiedekunnan dekaani, jatko-opinnoista vastaava varadekaani sekä tiedekunnan professorit. Ajantasainen henkilökuntaluettelo yhteystietoineen löytyy tiedekunnan internetsivuilta

www.ulapland.fi > Yhteiskuntatieteiden tiedekunta > Tietoa tiedekunnasta > Henkilökunta.

2. JATKO-OPINTOIHIN HAKEUTUMISTA JA TUTKINTOJEN SUORITTAMISTA KOSKEVAT OHJEET JA MÄÄRÄYKSET

2.1. Valintaperusteet ja hakeminen

Lisensiaatin ja/tai tohtorin tutkintoa suorittamaan voidaan hyväksyä henkilö, joka on suorittanut ylemmän korkeakoulututkinnon tai vastaavantasaisen kotimaisen tai ulkomaisen tutkinnon ja jolla on hakuajan päättymiseen mennessä suoritettuna joko syventävät opinnot haetun jatkotutkinnon pääaineessa tai muut niihin rinnastettavat opinnot. Muilla rinnastettavilla opinnoilla tarkoitetaan esim. lähitieteiden alan opintoja tai poikkeuksellisen mielenkiintoisen monitieteisen yhdistelmän tuottavan alan opintoja. Oppiaineen syventävien opintojen rinnastamisesta muilla opinnoilla päättää oppiaineen professori. Muut rinnastettavat opinnot suorittaneen kannattaa olla yhteydessä oppiaineen professoriin jo ennen hakuvaihetta kelpoisuuden selvittämiseksi. Muut rinnastettavat opinnot suorittaneille määrätään yleensä myös täydentäviä opintoja tohtorin tutkinnon pääaineen perusteiden vahvistamiseksi (katso luku 2.3.). Erityisen monitieteisissä väitöskirjoissa voidaan tutkintonimikkeenä käyttää filosofian tohtorin tutkintoa.

Huom. Sosiaalityön pääaineessa valinnan edellytyksenä ovat kelpoisuuslain (272/2005) mukaiset sosiaalityön pääaineopinnot tai pääainetta vastaavat yliopistolliset opinnot sosiaalityössä.

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnan jatko-opinto-oikeutta haetaan hakuaikana, joka on kaksi kertaa vuodessa: huhtikuussa ja marraskuussa. Jatko-opinto-oikeutta on perustellusta syystä mahdollisuus hakea myös muulloin kuin säädettyinä hakuaikoina. Tällainen perusteltu syy voi olla esimerkiksi tilanne, jossa isommasta tutkimushankkeesta (TEKES, SA) saatavissa oleva rahoitus edellyttää voimassa olevaa jatko-opinto-oikeutta ja rahoitushaku on päättymässä ennen seuraavaa hakuaikaa. Myös Lapin yliopiston temaattisiin tohtoriohjelmiin hyväksytyt henkilöt, joilla ei vielä ole jatko-opinto-oikeutta tiedekunnassa, voivat hakea jatko-opinto-oikeutta hakuaikojen ulkopuolella.

Jatko-opinto-oikeutta haetaan hakulomakkeella, jonka voi tulostaa internetistä osoitteesta www.ulapland.fi > Yhteiskuntatieteiden tiedekunta > Opiskelu > Jatko-opinnot. Yhteiskuntatieteiden lisensiaatin ja tohtorin tutkinnon, hallintotieteiden lisensiaatin ja tohtorin tutkinnon sekä filosofian tohtorin tutkinnon suoritus-

oikeutta haetaan samalla hakulomakkeella. Hakulomake toimitetaan yhteiskuntatieteiden tiedekunnan kansliaan / hallintopäällikölle (PL122, 96101 Rovaniemi, käyntiosoite Yliopistonkatu 8) hakuajan päättymiseen mennessä.

Syksyn 2014 haku aika päättyy	17.11.2014 klo 15.00
Kevään 2015 haku aika päättyy	15.4.2015 klo 15.00
Syksyn 2015 haku aika päättyy	16.11.2015 klo 15.00
Kevään 2016 haku aika päättyy	15.4.2016 klo 15.00
Syksyn 2016 haku aika päättyy	15.11.2016 klo 15.00
Kevään 2017 haku aika päättyy	17.4.2017 klo 15.00

Hakemukseen on liitettävä oikeaksi todistettu jäljennös valintaperusteissa mainitusta tutkintotodistuksesta ja haettavan jatkotutkinnon pääaineen syventävistä opinnoista tai muista niihin rinnastettavista opinnoista. Hakemukseen tulee liittää myös alustava lisensiaatintutkimuksen tai väitöskirjan tutkimussuunnitelma. Tarkemmat ohjeet tutkimussuunnitelman laatimiseen löytyvät internetistä www.ulapland.fi > Yhteiskuntatieteiden tiedekunta > Opiskelu > Jatko-opinnot. Ulkomailla tutkintonsa suorittaneiden tulee liittää hakemukseen pro gradu -tutkielman englanninkielinen tiivistelmä ja selvitys tutkintoon sisältyvistä opinto-suorituksista.

Jatko-opiskelijat valitaan tutkimussuunnitelman laadun ja sisällön perusteella. Laadusta kertoo suunnitelman selkeys, toteutettavuus ja sen mahdollisuus tuottaa uutta, tieteenalaa kehittävää tietoa. Sisällöstä huomioidaan aiheen tärkeys ja innovatiivisuus sekä se, kuinka aihe sopii tiedekunnan tutkimuksellisiin tavoitteisiin.

Kaikille hakijoille ilmoitetaan valinnan tuloksista kirjeitse heti valintapäätöksen jälkeen, kevään haussa viimeistään 31.5. ja syksyn haussa viimeistään 15.12. Opinto-oikeus yhteiskuntatieteiden tai hallintotieteiden lisensiaatin ja tohtorin tutkinnon suorittamiseksi myönnetään samanaikaisesti.

2.2. Opinto-oikeuden vastaanottaminen

Jatko-opiskelijaksi hyväksyttyjen on vahvistettava jatko-opinto-oikeuden vastaanottaminen ilmoittautumalla yliopiston opiskelijaksi lukukauden alussa ilmoittautumisaikana. Ilmoittautumalla opiskelija saa yhteiskuntatieteiden tiedekunnan jatko-opiskelijastatuksen ja mahdollisuuden hakea sekä Lapin yliopiston sisäisiin että valtakunnallisiin tohtoriohjelmiin. Ilmoittautumatta jättäminen johtaa opiskelupaikan menettämiseen. Uusien opiskelijoiden tulee aina ilmoittautua läsnäolevaksi ensimmäisenä lukukautena, jollei erillistä lupaa ilmoittautua poissaolevaksi ole

myönnetty. Lupaa ilmoittautua ensimmäisenä lukukautena poissaolevaksi haetaan tiedekunnan dekaanilta.

2.3. Täydentävät opinnot

Mikäli jatko-opiskelijaksi hyväksytyn aiemmat opinnot ovat muulta kuin jatko-tutkinnon pääaineen alalta, voi oppiaineen professori(t) määrätä tarvittaessa täydentäviä opintoja pääaineen perusteiden vahvistamiseksi. Täydentäviä opintoja voidaan määrätä enintään 30 opintopistettä. Nämä opinnot ovat opiskelijalle pakollisia ja ne tulee suorittaa varsinaisen jatkotutkinnon tutkintovaatimusten lisäksi.

Täydentävien opintojen määräämisestä ilmoitetaan kirjeitse ennen opintojen alkua niille opiskelijoille, joille niitä on määrätty. Täydentävät opinnot on suoritettava ensimmäisen opiskeluvuoden aikana, jotta ne tukevat tarkoitustaan.

2.4. Ohjaus

Jatko-opiskelijan tutkimukselle nimetään valintapäätöksen yhteydessä prosessiohjaaja. Prosessiohjaajan tehtävänä on huolehtia lisensiaatintutkimus/väitöskirja-prosessin etenemisestä ja loppuun saattamisesta yhdessä opiskelijan kanssa. Prosessiohjaaja on jatko-opiskelijan tukena koko jatko-opintojen ajan aina tohtorin tutkintoon saakka. Prosessiohjaajan ja jatko-opiskelijan välillä tehdään vastavuoroinen sitoumus (ohjaussopimus), jossa määritellään selkeät vastuut siitä, mihin ohjaaja ja jatko-opiskelija ohjaussuhteessa sitoutuvat (malli löytyy internetistä www.ulapland.fi > Yhteiskuntatieteiden tiedekunta > Opiskelu > Jatko-opinnot). Viimeistään vuoden kuluttua opintojen alkamisesta ohjaussuhteet tarkistetaan ja katsotaan tarve mahdollisille lisäohjaajille (esim. metodologinen ohjaaja, teoreettinen ohjaaja).

Dekaani nimeää kaikki edellä mainitut ohjaajat, jolloin ohjaussuhteista tulee virallisia. Kaikilla jatko-opiskelijoilla on suositeltavaa olla vähintään kaksi ohjaajaa. Koska tohtoriohjelmiin kuuluville jatko-opiskelijoille voidaan asettaa myös tohtoriohjelman toimesta ohjaajia, otetaan ohjaajien kokonaisuus huomioon virallisia ohjaajia nimettäessä.

Jatko-opiskelijalla on mahdollisuus pyytää dekaanilta prosessiohjaajan tai lisäohjaajan vaihtamista, mikäli hänellä on selkeät perustelut ohjaussuhteen muutokselle.

2.5. Orientoiva seminaari

Jatko-opintojen ensimmäisenä vuotena opiskelijan tulee osallistua jatko-opintoihin orientoivaan seminaariin. Seminaari auttaa tehokkaasti opintojen ja tutkimuksen alkuun ja antaa yleiskuvan yhteiskuntatieteiden tiedekunnan jatkokoulutuksesta, Lapin yliopiston tohtoriohjelmista ja jatko-opintojen kannalta keskeisistä tukipalveluista. Orientoiva seminaari järjestetään vuosittain yhtenä arkiltana tammikuun kolmannella tai neljännellä viikolla.

2.6. Jatko-opintosuunnitelma (JOPS)

Jokaisen jatkotutkintoa suorittamaan hyväksytyn tulee laatia yhdessä prosessiohjaajan kanssa henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma (JOPS). JOPS:n tekeminen on pakollista. Prosessi toteutetaan jatko-opintoja aloittaville seuraavasti:

- 1) Ohjeet JOPS:n tekemiseen lähetetään valintapäätöskirjeen mukana.
- 2) Opiskelija on yhteydessä prosessiohjaajaansa, jonka kanssa hän laatii yhdessä JOPS:n. JOPS:ssa määritellään, kuinka opiskelija suorittaa opetus-suunnitelmassa määrättyjä jatko-opintoja ja mahdollisia täydentäviä opintoja sekä miten hän vie omaa tutkimustyötään eteenpäin. JOPS:aan laaditaan myös aikataulu erilaisille opintasuoritteille. JOPS:ssa voidaan myös pohtia jatko-opiskelijan omia oppimistavoitteita.
- 3) Opiskelija lähettää molempien allekirjoittaman JOPS:n hallintopäällikölle kuuden kuukauden kuluessa jatko-opintojen ensimmäisen lukukauden alusta.

Jatko-opiskelijat raportoivat opintojensa etenemisestä päivittämällä JOPS:nsa prosessiohjaajan kanssa joka vuosi syyskuun loppuun mennessä. Päivitettyyn JOPS:aan kirjataan jatko-opintojen seuraavan lukuvuoden suunnitelmat ja edellisten lukuvuosien toteumat. JOPS:ssa raportoidaan myös lisensiaatintutkimuksen/väitöskirjatyon etenemisestä.

JOPS-lomake löytyy tiedekunnan internetsivuilta www.ulapland.fi > Yhteiskuntatieteiden tiedekunta > Opiskelu > Jatko-opinnot.

2.7. Opintojen rahoitus

APURAHAT

Yksi tapa rahoittaa jatko-opintoja ja väitöskirjatutkimusta on hakea apurahaa joltakin niistä myöntävältä säätiöltä. Apurahaa voi hakea esim. seuraavilta säätiöiltä:

- Suomen kulttuurirahasto
- Koneen säätiö
- Emil Aaltosen säätiö
- Jenni ja Antti Wihurin rahasto
- Liikesivistysrahasto
- Kunnallissalan kehittämissäätiö

TUTKIMUSPROJEKTIT

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa tehdään tutkimusta lukuisissa tutkimusprojekteissa. Projekteihin osallistuu usein väitöskirjatutkijoita. Jatko-opiskelijoita kannustetaan olemaan aktiivisia projektien valmistelussa ja ideoinnissa omassa oppiaineessaan. Projekteista voidaan useimmiten maksaa tutkijoille palkkioita.

TOHTORIOHJELMAT

Lapin yliopiston kolme temaattista tohtoriohjelmaa rekrytoivat opiskelijoita erikseen päätettävänä ajankohtina. Joissakin tapauksissa opiskelija voi löytää tohtoriohjelmapaikan myös kansallisesta tai kansainvälisestä ohjelmasta. Tohtoriohjelmien tutkijakoulutuspaikat on tarkoitettu päätoimiseen jatko-opiskeluun ja niissä voidaan maksaa opiskelijoille palkkaa. Näitä paikkoja on hyvin rajallinen määrä. Hakuajoista ja rekrytoinneista saa tietoa kyseisistä ohjelmista sekä yliopiston tutkijakoulusta, tiedekunnasta ja oppiaineesta.

JATKO-OPISKELU JA TYÖTÖMYYSTURVA

Jos jatko-opiskelua harkitseva henkilö on ollut työttömänä, kannattaa hänen selvittää työttömyysturvaansa liittyvät kysymykset paikallisen työ- ja elinkeinotoimiston kanssa ennen jatko-opiskelijaksi hakeutumista.

2.8. Tutkintovaatimukset

LISENSIAATIN TUTKINTO

Lisensiaatin tutkinnon suorittamiseksi vaaditaan

- 1) tutkimustyötä tai ammatillista kelpoisuutta tukevat jatko-opinnot. Opinnot koostuvat tutkimustyön menetelmällisistä perusteista, pääainetta ja omaa tutkimusalaan syventävistä opinnoista sekä opinto-ohjelmaan soveltuvista muista opinnoista. Tutkintoon voidaan sisällyttää myös tiedekunnan hyväksymiä tutkijakoulutuskursseja sekä ammatillisia erikoistumisopintoja. Tarkemmat määräykset opintojen laajuudesta, sisällöistä ja suoritustavoista annetaan jatko-opintojen opetussuunnitelmissa (ks. luku 3.).
- 2) lisensiaatintutkimus, jonka tiedekuntaneuvosto hyväksyy.

Kohdassa 1 tarkoitettuihin opintoihin voidaan sisällyttää opetussuunnitelmassa ja opiskelijan henkilökohtaisessa jatko-opintosuunnitelmassa tarkemmin määrättävällä tavalla maisterin tutkinnon vähimmäislaajuuden ylittäviä tutkimustyötä tukevia opintoja, alan valtakunnallisissa jatkokoulutusohjelmissa ja ulkomailla suoritetuista opintoista, artikkeleista ja muita julkaisuja, konferensseissa pidettyjä esitelmiä, tutkimukseen perustuvaa opetustyötä ja muuta tieteellistä toimintaa.

Lisensiaatintutkimus

Lisensiaatin tutkintoon kuuluu osana lisensiaatintutkimus, jossa opiskelija osoittaa hyvää perehtyneisyyttä tutkimusalaansa sekä valmiutta itsenäisesti ja kriittisesti soveltaa tieteellisen tutkimuksen menetelmiä.

Lisensiaatintutkimukseksi voidaan hyväksyä paitsi **yhtenäinen tutkimus (monografia)** myös samaa ongelmakokonaisuutta käsittelevien tieteellisten julkaisujen tai julkaistavaksi hyväksyttyjen käsikirjoitusten ja niistä laaditun yhteenvedon muodostama **tutkimuskokonaisuus (artikkelitutkimus)**, tai muu vastaava tieteelliset kriteerit täyttävä työ. Yhteenvedossa on esitettävä lisensiaatintutkimuksen tavoitteet, menetelmät, aineistot, tulokset ja johtopäätökset. Julkaisuihin voi kuulua myös yhteisjulkaisuja, jos tekijän itsenäinen osuus on niistä osoitettavissa. Mikäli tekijöiden erilliset osuudet eivät ilmene julkaisusta, tutkimuksen tekijän on esitettävä tiedekunnalle kirjallinen selvitys siitä, mikä hänen osuutensa julkaisussa on ollut. Selvitys on annettava samalla, kun tutkimus jätetään tarkastettavaksi.

Lisensiaatintutkimus kirjoitetaan suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi tai tiedekunnan suostumuksella muulla kielellä. Tutkimuksen tekijän tulee huolehtia siitä, että käsikirjoituksen kieliasu on moitteeton.

Lisensiaatintutkimukselle määrätään ulkopuolinen tarkastaja / ulkopuoliset tarkastajat, jonka/joiden lausunnon/lausuntojen perusteella tiedekuntaneuvosto päättää tutkimuksen arvosanasta. Lisensiaatintutkimuksesta voidaan järjestää myös julkinen tarkastustilaisuus. Tarkemmat ohjeet ja määräykset lisensiaatintutkimuksen tarkastusprosessista on esitetty luvussa 4.1.

TOHTORIN TUTKINTO

Tohtorin tutkinnon suorittamiseksi vaaditaan

- 1) tutkimustyötä tai ammatillista kelpoisuutta tukevat jatko-opinnot. Opinnot koostuvat tutkimustyön menetelmällisistä perusteista, pääainetta ja omaa tutkimusalaa syventävistä opinnoista sekä opinto-ohjelmaan soveltuvista muista opinnoista. Tutkintoon voidaan sisällyttää myös tiedekunnan hyväksymiä tutkijakoulutuskursseja sekä ammatillisia erikoistumisopintoja. Tarkemmat määräykset opintojen laajuudesta, sisällöistä ja suoritustavoista annetaan jatko-opintojen opetussuunnitelmissa (ks. luku 3.).
- 2) väitöskirja, jonka tiedekuntaneuvosto julkisen tarkastuksen jälkeen hyväksyy. Väitöskirja voi olla jatkoa lisensiaatintutkimukselle tai oma itsenäinen tutkimuksensa.

Kohdassa 1 tarkoitettuihin opintoihin voidaan sisällyttää opetussuunnitelmassa ja opiskelijan henkilökohtaisessa jatko-opintosuunnitelmassa tarkemmin määrättävällä tavalla maisterin tutkinnon vähimmäislaajuuden ylittäviä tutkimustyötä tukevia opintoja, alan valtakunnallisissa jatkokoulutusohjelmissa ja ulkomailla suoritetuja opintoja, artikkeleita ja muita julkaisuja, konferensseissa pidettyjä esitelmiä, tutkimukseen perustuvaa opetustyötä ja muuta tieteellistä toimintaa.

Väitöskirja

Väitöskirja on omaan itsenäiseen tutkimukseen perustuva, uutta tieteellistä tietoa sisältävä yhtenäinen tieteellinen, julkaistu teksti. Väitöskirjan tulee osoittaa kykyä käyttää tieteellisiä tutkimusmenetelmiä sekä tutkimusalueen teoreettista ja sisällöllistä hallintaa. Sillä tulee olla uutta tietoa tuova tieteellinen kontribuutio. Väitöskirja voidaan julkaista joko painettuna tai painettuna ja sähköisesti.

Väitöskirja voi muodoltaan olla joko **yhtenäinen käsikirjoitus (monografia)** tai **artikkeliväitöskirja**. Monografian tekstuaalinen rakenne voi olla perinteisen tekstimuotoisen lisäksi varsin moninainen, sisältäen kuvaa tai ääntä, kunhan työhön valittu rakenne palvelee väitöskirjan pohjana olevaa tutkimustehtävää.

Artikkeliväitöskirja koostuu vähintään kolmesta julkaistusta tai julkaistavaksi hyväksytystä tieteellisestä artikkelista sekä yhteenvedosta (ns. yhteenvetoartikkeli tai johdantoartikkeli). Jokaisen artikkelin tulee sisältää uusia tuloksia tai näkökulmia. Artikkelien ja yhteenvedon tulee muodostaa uutta tietoa tuottava kokonaisuus, joka vastaa tieteellisen tasonsa ja muiden vaatimustensa suhteen yhtenäistä väitöskirjaa.

Vähintään kolmen väitöskirjaan sisällytetyn artikkelin on oltava julkaistu tai hyväksytty julkaistavaksi tieteellistä vertaisarviointia (referee-järjestelmä) käyttävissä aikakauslehdissä tai kokoomateoksissa. Vähintään yksi näistä on julkaistava kansainvälisessä, tieteellistä vertaisarviointia käyttävässä lehdessä.

Julkaisuihin voi kuulua yhteisartikkeleita, jos jatko-opiskelijan itsenäinen osuus on niistä osoitettavissa. Jatko-opiskelijalla tulee olla väitöskirjaan sisältyvissä yhteisartikkeleissa keskeinen kontribuutio. Jatko-opiskelijan tulee olla päävastuullinen (ensimmäinen) kirjoittaja vähintään kahdessa väitöskirjaan sisällytettävässä artikkelissa.

Yhteenvetoartikkelissa esitellään koko väitöskirjatutkimuksen tavoitteet, menetelmät, aineistot ja tutkimuksen tulokset niitä perustellen ja arvioiden. Yhteenvedon tehtävänä on tuoda esiin osajulkaisujen tutkimuksellinen ja teoreettinen suhde toisiinsa sekä rakentaa osista kokonaisuus. Siinä voi esittää myös uusia, artikkeleihin sisällyttämättömiä tuloksia ja pohdintoja. Yhteenvetoartikkelin ohjeellinen pituus on 50–70 sivua.

Väitöskirja kirjoitetaan suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi tai tiedekunnan suositumuksella muulla kielellä. Väitöskirjan tekijän tulee huolehtia siitä, että käsikirjoituksen kieliasu on moitteeton.

Väitöskirjan tarkastamista koskeva prosessi lyhyesti

Väitöskirjan tarkastamista koskevat toimet aikajärjestyksessä:

- 1) Väitöskirjan käsikirjoitus jätetään esitarkastusta varten tiedekunnan kansliaan kolmena (3) täydellisenä kappaleena.

- 2) Käsikirjoitukselle nimetään vähintään kaksi esitarkastajaa tiedekuntaneuvoston päätöksellä. Ennen päätöksentekoa jatko-opiskelijalle varataan tilaisuus huomauttaa esitarkastajaehdokkaista.
- 3) Tiedekuntaneuvosto myöntää esitarkastajien lausuntojen perusteella väitelyluvan. Ennen päätöksentekoa jatko-opiskelijalle varataan tilaisuus huomauttaa lausunnoista.
- 4) Tiedekuntaneuvosto nimeää kustoksen ja vastaväittäjän/vastaväittäjät. Ennen päätöksentekoa jatko-opiskelijalle varataan tilaisuus huomauttaa vastaväittäjäehdokkaista/ehdokkaista.
- 5) Tiedekuntaneuvosto päättää väitöstilaisuuden ajankohdasta.
- 6) Väitöskirja julkaistaan viimeistään kymmenen päivää ennen sovittua väitöstilaisuutta.
- 7) Väitöstilaisuus.
- 8) Vastaväittäjä/vastaväittäjät antavat lausuntonsa ja ehdotuksensa väitöskirjan arvosanaksi.
- 9) Tiedekuntaneuvosto arvostelee väitöskirjan. Ennen päätöksentekoa jatko-opiskelijalle varataan tilaisuus huomauttaa vastaväittäjän/vastaväittäjien lausunnosta/lausunnoista.
- 10) Tiedekuntaneuvoston arvostelupäätökseen voi hakea oikaisua.

2.9. Todistukset

Todistusta lisensiaatin tai tohtorin tutkinnosta haetaan lomakkeella, jonka voi tulosta tiedekunnan internetsivuilta www.ulapland.fi > Yhteiskuntatieteiden tiedekunta > Opiskelu > Jatko-opinnot. Lomake toimitetaan täytettynä hallintotopäällikölle tiedekunnan kansliaan.

Ennen tutkintotodistuksen hakemista tulee varmistua, että opintorekisterrissä on merkinnät kaikista opetussuunnitelman mukaisista opinnoista opintopisteineen. Mikäli merkinnöissä on puutteita, tulee jatko-opiskelijan kääntyä prosessiohjaajansa puoleen merkintöjen saattamiseksi ajan tasalle. Tutkintotodistusta ei voida myöntää, ennen kuin kaikki opinnot on asianmukaisesti merkitty. Suoritusmerkinnät on hyvä tarkistaa vuosittain prosessiohjaajan kanssa käytävissä JOPS-keskusteluissa.

Lisensiaatin tutkinnosta annettavaan todistukseen kirjoitetaan tutkinnon laajuus ja pääaine, lisensiaatintutkimuksen nimi ja lisensiaatintutkimuksesta annettu arvosana sekä maininta tutkintoon mahdollisesti sisältyvästä sivuaineesta arvosanoineen.

Todistuksen liitteenä on opintorekisteriote jatko-opintojen tarkemmasta sisällöstä.

Tohtorin tutkintotodistukseen kirjoitetaan tutkinnon laajuus, mahdollisesti suoritettu lisensiaatin tutkinto, maininta tutkintoon mahdollisesti sisältyvästä sivuaineesta arvosanoineen, väitöskirjan nimi ja väitöskirjasta annettu arvosana sekä tieteellinen ala, johon väitöskirja aiheeltaan kuuluu. Todistuksen liitteenä on opintorekisteriote jatko-opintojen tarkemmasta sisällöstä.

Todistus myönnetään dekaanin päätöksellä.

2.10. Määräysten voimaantulo

Tässä oppaassa esitetyt ohjeet ja määräykset opetussuunnitelmiseen astuvat voimaan 1.11.2014.

3. JATKOTUTKINTOJEN OPETUSSUUNNITELMA

3.1. Jatkotutkintojen opetussuunnitelman rakenne

Jatko-opiskelija suorittaa maisterin tutkinnon jälkeen 60 opintopistettä jatkotutkintojen opetussuunnitelman mukaisia jatko-opintoja sekä laatii lisensiaatintutkimuksen (90 op) tai väitöskirjan (180 op). Jatko-opintojen laajuus on joko 150 op (lensiaatti) tai 240 op (tohtori). Lisensiaatin tutkinnon suorittaminen ei ole välttämätöntä tohtorin tutkinnon suorittamiseksi, mutta sen suorittamista voidaan eräissä tapauksissa suositella ammatillisista syistä tai välivaiheena tohtorin tutkintoon vaadittavan opinnäytteen suorittamisessa. Lisensiaatin tutkinnosta voi jatkaa tohtorin tutkintoon laajentamalla lisensiaatintutkimuksen väitöskirjaksi tai teke-mällä väitöskirjan kokonaan uudesta aiheesta (tällöin tohtorin tutkinnon laajuus on 330 op).

Tiedekunnassa suoritettavan lisensiaatin- ja/tai tohtorintutkinnon jatko-opinnot (lensiaatintutkimuksen/väitöskirjan teon ja henkilökohtaisen ohjausprosessin ohella) noudattavat seuraavaa jäsennyttä.

POSTG100 YHTEISKUNTATIIETEIDEN TIEDEKUNNAN JATKO- OPINNOT (60 op)

POSTG00	Orientoiva seminaari jatko-opiskelijoille	
POSTG01	Tieteenalan opinnot	10 op
POSTG02	Tutkimusaiheen asiantuntijuus	10 op
POSTG03	Tieteenfilosofia ja yleiset tutkijan taidot	20 op
POSTG04	Työelämän taidot	5 op
POSTG05	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	5 op
POSTG06	Jatkokoulutusseminaari	10 op
Yhteensä		60 op

POSTG200 LSENSIAATINTUTKIMUS **90 op**

POSTG300 VÄITÖSKIRJA **180 op**

3.2. Jatko-opintojen sisällöt

POSTG01 Tieteenalan opinnot

10 op

Oppiaineen tarjoamien oman tieteenalan opintojen tavoitteena on tutustua tieteenalan teoreettisiin klassikoihin ja nykykeskusteluihin. Tarkemmat suoritusohjeet (esim. kirjatentti, essee tai lukemisseminaari) saa prosessiohjaajalta.

POSTG02 Tutkimusaiheen asiantuntijuus

10 op

Tavoitteet:

- Historiallinen tieto, nykytilanne empiiriseen aiheeseen liittyen
- Poikkitieteellinen perehtyneisyys aihepiiriin ja sitä koskevaan tutkimukseen

Esim. yliopistossa tarjolla olevien muiden tieteenalojen opintoja.

Myös jatko-opiskelijan kirjoittamat artikkelit, tutkimusraportit ja muut kirjalliset tuotokset voidaan lukea jatko-opintojen suorituksiksi, kun ne lisäävät ja osoittavat jatko-opiskelijan asiantuntemusta alalta, seuraavan ohjeellisen pisteytyksen mukaan. Myönnettävä opintopistemäärä määräytyy mm. paperin pituuden, seminaarin tason ja työryhmätyöskentelyn intensiivisyyden mukaan.

- paperi kansainvälisessä seminaarissa 3–6 op
- paperi kansallisessa seminaarissa 3–6 op

POSTG03 Tieteenfilosofia ja yleiset tutkijan taidot

20 op

Tavoitteet:

- Teoreettis-metodologinen yleissivistys
- Tieteellisen ja ammatillisen ongelmanratkaisun eron oivaltaminen
- Vähintään yhden teoreettisen keskustelun ja tutkimusmetodologian hallinta
- Tieteellisen argumentoinnin ja selkeän tiedeviestinnän taidot
- Tutkimuksen eettisten periaatteiden tunteminen

- Kirjallisen ja suullisen esityksen valmistamisen taidot kansallisiin ja kansainvälisiin tieteellisiin yhteyksiin

Opinnot järjestetään yhdessä Lapin yliopiston tutkijakoulun kanssa ja ne ovat samat kaikille Lapin yliopiston jatko-opiskelijoille. Jatko-opiskelija valitsee suorittamansa kurssit alla olevan tematiikan mukaisesti siten, että vähintään neljästä teemasta tulee suoritettua vähintään yksi kurssi. Yhden teeman puitteissa voidaan tarjota joko yksittäisiä tai useampia kursseja. Teemoja voidaan käsitellä myös riittävästi eri kursseilla.

- Tieteellisen ajattelun ja argumentaation taidot 3–5 op
 - tieteenfilosofia
 - epistemologia ja ontologia
 - tieteellinen päättely ja argumentaatioteoria
 - retoriikka kirjallisena ja suullisena esitystaitona
- Tieteenfilosofiset suuntaukset ja metodologiset lähtökohdat 2–5 op
 - hermeneutiikka
 - pragmatismi
 - kriittinen teoria
 - sosiaalinen konstruktionismi
 - fenomenologia
 - kriittinen realismi
 - muut suuntaukset
- Tutkimusetiikka 2–5 op
 - hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkaukset
 - eettinen ennakoarvointi
 - eettiset periaatteet ihmistieteissä
 - tutkijan hyveet
- Tutkijantyön taidot 2–5 op
 - tieteellinen viestintä
 - projektin hallinta
 - akateeminen kirjoittaminen
 - tiedonhaku, viitteiden ja aineistojen hallinta
- Menetelmäosaaminen 2–5 op
 - aineiston hankinta ja analysointi
 - historiantutkimuksen näkökulmat ja menetelmät
 - tilastolliset menetelmät
 - visuaaliset menetelmät
 - muut menetelmät

POSTG04 Työelämän taidot**5 op**

Tavoitteet, mm. seuraavia:

- Asiantuntijuuden käytännöt ja työvälineet
- Tutkimuksen arviointi- ja hyödyntämistaidot
- Projektin ja rahoituksen hallintataidot
- Informaatioteknologiset viestintätaidot
- Esiintymis- ja tutkimuksen esittelytaidot
- Kielitaito
- Verkostoitumistaidot

Lapin yliopiston jatko-opiskelijoille tarjoamia kursseja + sovitusti muiden tahojen tarjoamat kurssit.

Myös jatko-opiskelijan osallistuminen konferenssijärjestelyihin ja toimiminen tieteellisissä asiantuntijatehtävissä sekä muu yhteiskunnallinen toiminta voidaan lukea jatko-opintojen suorituksiksi, kun ne lisäävät ja osoittavat jatko-opiskelijan asiantuntemusta alalta, seuraavan ohjeellisen pisteytyksen mukaan. Myönnettävä opintopistemäärä määräytyy mm. tehtävien laajuuden, keston ja vaativuuden mukaan.

- konferenssijärjestelyt 1–5 op
- tieteelliset asiantuntijatehtävät ja muu yhteiskunnallinen toiminta 1–5 op

POSTG05 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus**5 op**

Tavoitteet:

- Tulevan lisensiaatintutkimuksen/väitöskirjan aiheen muokkaaminen luennoiksi ja opetuspaketeiksi jo ennen väittelyä ja/tai
- Lisensiaatintutkimuksen/väitöskirjan aihealueen popularisointi ja levittäminen julkiseen keskusteluun (lehtijutut, haastattelut)

Jatko-opiskelijan lisensiaatintutkimuksen/väitöskirjan aihepiiriin tai menetelmä-/metodiopintoihin liittyvä luennointi ja popularisointi luetaan jatko-opintojen suorituksiksi, kun ne lisäävät ja osoittavat jatko-opiskelijan asiantuntemusta alalta, seuraavan ohjeellisen pisteytyksen mukaan. Myönnettävä opintopistemäärä määräytyy mm. tehtävien laajuuden ja sisällön merkittävyyden mukaan.

Opintojakson voi sopimuksen mukaan suorittaa myös Lapin yliopiston tutkijakoulun tai muiden tahojen järjestämällä aiheeseen liittyvillä kursseilla.

- tieteellisten tulosten popularisointi (lehtijutut, haastattelut) 1–2 op
- opetus 1–5 op

POSTG06 Jatkokoulutusseminaari

10 op

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnan jatko-opiskelijaksi hyväksytyn tulee osallistua aktiivisesti tiedekunnan yhteiseen jatkokoulutusseminaariin koko jatko-opiskelunsa ajan ja esittää lisensiaatintutkimukseksi/väitöskirjaksi aikomaansa tutkimusta seminaarissa vähintään kerran lukuvuodessa. Lisäksi jatko-opiskelijan tulee esittää omaa tutkimustaan esim. oppiaineiden tai kansallisten/kansainvälisten verkostojen organisoimissa teemaseminaareissa vähintään kerran vuodessa.

4. LISENSIAATINTUTKIMUKSEN JA VÄITÖSKIRJAN ARVIOINTIA SEKÄ VÄITÖKSESTÄ TIEDOTTAMISTA KOSKEVAT TARKEMMAT OHJEET JA MÄÄRÄYKSET

4.1. Licensiaatintutkimuksen tarkastusmenettely

Licensiaatintutkimuksen monistus ja kansitus yhdenmukaisesti kansiin tapahtuu Lapin yliopistopainossa. Mikäli monistus tapahtuu muualla, on tutkielma vietävä kuitenkin kansittavaksi yliopistopainoon.

Licensiaatintutkimus jätetään tiedekunnan kansliaan **kolmena kappaleena**. Ennen työn jättämistä jatko-opiskelijan tulee varmistaa prosessiohjaajaltaan, että tutkimus on tarkastettavaksi jätettävässä kunnossa. Tutkimukseen tulee liittää erillinen tiivistelmä. Jatko-opiskelijan on jättäessään licensiaatintutkimuksensa käsikirjoituksen tiedekunnan tarkastettavaksi oltava läsnäolevana opiskelijana kirjoilla yliopistossa.

Tiedekuntaneuvosto nimeää tutkimukselle yhden tai kaksi tarkastajaa. Ehdotuksen työn tarkastajiksi tekee pääsääntöisesti licensiaatintutkimuksen prosessiohjaaja. Ennen tarkastajan/tarkastajien valintaa jatko-opiskelijalle varataan tilaisuus huomauttaa tarkastajaksi/tarkastajiksi esitettävien mahdollisesta esteellisyydestä.

Työn tarkastajan/tarkastajien nimeämisen jälkeen prosessiohjaaja sopii jatko-opiskelijan ja tarkastajan/tarkastajien kanssa mahdollisen tarkastustilaisuuden ajankohdasta ja muista tarkastukseen liittyvistä käytännön järjestelyistä. Mikäli ns. julkista tarkastustilaisuutta ei järjestetä, tarkastukseen jätettyä työtä käsitellään avoimessa jatkokoulutusseminaarissa.

Tarkastajan/tarkastajien tulee antaa tutkimuksesta perusteltu kirjallinen lausunto/lausunnot joko yhdessä tai erikseen. Tarkastaja/tarkastajat antavat myös ehdotuksensa tutkimuksen arvosanasta. Tarkastajan/tarkastajien lausunto/lausunnot toimitetaan jatko-opiskelijalle viimeistään neljä (4) päivää ennen tiedekuntaneuvoston kokousta. Samalla jatko-opiskelijalle varataan tilaisuus vastineen antamiseen tarkastajan/tarkastajien lausunnosta/lausunnoista. Vastineen antamista varten jatko-opiskelijalla on oikeus pyytää tutkimuksen arvostelun siirtämistä tiedekuntaneuvoston seuraavaan kokoukseen. Tiedekuntaneuvosto päättää licensiaa-

tintutkimuksen arvosanasta tarkastajan/tarkastajien lausunnon/lausuntojen perusteella. Jatko-opiskelija voi tehdä tiedekuntaneuvostolle oikaisupyyntöön lisensiaatintutkimuksen arvostelusta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Lisensiaatintutkimusta arvosteltaessa käytetään asteikkoa: approbatur, lubenter approbatur, non sine laude approbatur, cum laude approbatur, magna cum laude approbatur, eximia cum laude approbatur, laudatur.

4.2. Väitöskirjan tarkastusmenettely

ESITARKASTUS

Esitarkastus toimii ulkopuolisena, akateemisen yhteisön tekemänä tieteellisenä laadunvarmistajana. Esitarkastuksen tehtävänä on pitää huolta siitä, että väitöskirjaksi tarkoitettu tutkimus täyttää tieteellisen tutkimuksen ja tieteellisen tekstin kriteerit.

Esitarkastusprosessi alkaa, kun ohjaaja tai ohjaajat esittävät tiedekunnalle kirjallisesti käsikirjoituksen lähettämistä esitarkastukseen. Myös jatko-opiskelija voi pyytää tiedekunnalta esitarkastajien nimeämistä ja näin esitarkastusprosessin aloittamista. Esitys/pyyntö esitarkastajien nimeämiseksi tulee jättää hallintopäällikölle viimeistään kaksi viikkoa ennen sitä tiedekuntaneuvoston kokousta, jossa esitarkastajat halutaan nimettävän. Varsinainen väitöskirjaksi aiotun tutkimuksen käsikirjoitus on jätettävä esitarkastusmenettelyä varten tiedekunnan kansliaan **kolmena kappaleena** viimeistään päivää ennen sitä tiedekuntaneuvoston kokousta, jossa esitarkastajat nimetään. Jatko-opiskelijan on jättäessään väitöskirjakäsikirjoituksensa tiedekunnan tarkastettavaksi oltava läsnäolevana opiskelijana kirjoilla yliopistossa.

Prosessiohjaaja ja hallintopäällikkö neuvottelevat sopivista esitarkastajista. Väitöskirjatyön ohjaaja ei voi toimia esitarkastajana. Esitarkastajat valitaan toisesta yliopistosta, tutkimuslaitoksesta tai ulkomaisesta yliopistosta. Ulkomaalaista esitarkastajaa käytettäessä on pidettävä huolta Lapin yliopistossa käytössä olevien kriteereiden täyttymisestä. Esitarkastajien valinnassa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan sukupuolten välinen tasa-arvo. Esteellisydestä on voimassa, mitä hallintolain 434/2003 28 §:ssä säädetään. Kaikkien esitarkastajien tulee olla väitelleitä ja heidän yhteisen asiantuntemuksensa tulee kattaa arvioitavaksi jätetyn työn tieteenalan tai tieteenalat, aihealueen sekä metodiset ja teoreettiset ratkaisut.

Tiedekuntaneuvosto nimeää väitöskirjalle esitarkastajat. Esitarkastajia on kaksi. Ennen esitarkastajien nimeämistä jatko-opiskelijalle varataan mahdollisuus huomauttaa esitarkastajien valinnasta. Huomautuksen voi jättää lähinnä esteellisyyspauksissa. Esitarkastajien nimeämisen jälkeen tiedekunnan kanslia lähettää käsi- kirjoituksen sekä esitarkastukseen liittyvät ohjeet ja asiaperit esitarkastajille.

VÄITTELYLUPA

Esitarkastajia pyydetään antamaan lausuntonsa siitä, katsovatko he käsikirjoituksella olevan sellaisen tieteellisen arvon, että tiedekuntaneuvosto voi antaa sille väittelylupan. Artikkeliväitöskirjasta annettavassa esitarkastuslausunnossa on selvitettävä, muodostavatko julkaisuissa käsitellyt asiat yhtenäisen ongelmaryhmän. Esitarkastajan lausunnossa voidaan esittää vain väittelylupan myöntämistä tai epäämistä, ei ehdollista päätöstä.

Esitarkastajien tulee antaa perustellut kirjalliset lausuntonsa kolmen kuukauden kuluessa tehtävän saamisesta. Lausunnot toimitetaan tiedekunnan kansliaan. Esitarkastajien lausunnot väittelylupan myöntämistä varten lähetetään prosessiohjaajalle ja jatko-opiskelijalle heti niiden saavuttua.

Jatko-opiskelijalla on mahdollisuus esittää esitarkastajien lausuntoihin vastine. Vastineen antamista varten jatko-opiskelijalla on oikeus pyytää väittelylupaa koskevan päätöksen siirtoa tiedekuntaneuvoston seuraavaan kokoukseen. Esitarkastajat voivat esittää lausuntoa tarkentavat kommentit suoraan jatko-opiskelijalle.

Tiedekuntaneuvosto tekee lopullisen päätöksen väittelyluvasta esitarkastuslausuntojen pohjalta. Jos esitarkastuslausunnot ovat ristiriitaiset tai ylimalkaiset, tiedekuntaneuvosto voi

- 1) pyytää esitarkastajia tarkentamaan lausuntojaan tai
- 2) hankkia lisäinformaatiota päätöksensä tueksi tai
- 3) hankkia kolmannen lausunnon.

Jos väitöslupa evätään, esitarkastusprosessi raukeaa ja väitöskirja palautuu ohjausprosessiin. Jatkossa on mahdollista käyttää samoja esitarkastajia.

Prosessiohjaajan tehtävänä on tarkistaa, että esitarkastuslausunnot on huomioitu väitöskirjan viimeistelyssä. Jatko-opiskelija vastaa kuitenkin viime kädessä tutkimuksestaan ja väitöskirjan saamasta lopullisesta muodosta.

KUSTOS, VASTAVÄITÄJÄ SEKÄ VÄITÖSTILAIKUUDEN AJANKOHTA JA PAIKKA

Kun väittelylupa on myönnetty, tiedekuntaneuvosto nimeää väitöskirjalle vasta-
väittäjän tai vastaväittäjän prosessiohjaajan esityksestä. Vastaväittäjän valinnan kri-
terit ovat samat kuin esitarkastajien. Esitarkastaja voi toimia vastaväittäjänä. En-
nen vastaväittäjän/vastaväittäjien nimeämistä väittelijälle varataan tilaisuus huo-
mauttaa vastaväittäjäksi esitettävän mahdollisesta esteellisyydestä.

Kustoksena toimii yliopistoon työsuhteessa oleva oppiaineen tai lähiaineen pro-
fessori. Tiedekunta nimeää kustoksen yleensä samassa kokouksessa kuin vasta-
väittäjän/vastaväittäjän.

Väitöstilaisuuden ajankohdan ja paikan määrittämistä varten prosessiohjaaja ottaa
yhteyden väittelijään, kustokseen, vastaväittäjään/vastaväittäjiin ja hallintopäällik-
köön, minkä jälkeen tiedekuntaneuvosto päättää ajankohdasta ja paikasta. Väitös-
tilaisuudet järjestetään pääsääntöisesti Lapin yliopiston tiloissa, muu paikka tulee
kyseeseen vain erikoistapauksissa. Salivarauksista huolehtii tiedekunnan kanslia
niissä tapauksissa kun väittely tapahtuu yliopiston tiloissa. Muun paikan varaami-
sesta huolehtii väittelijä itse.

VÄITÖSKIRJAN JULKAISEMINEN

Väitöskirja julkaistaan ennen väitöstä painettuna. Väitöskirja voidaan julkaista
myös sähköisessä muodossa.

Väitöskirja voidaan julkaista yliopiston omassa Acta Universitatis Lapponiensis
-sarjassa, muussa tieteellisessä sarjassa, kaupallisen kustantajan julkaisemana tai
omakustanteena. Kustantajan etsiminen ja julkaisufoorumin valinta on pääosin
väittelijän tehtävä. Mikäli väitöskirja halutaan julkaista Acta-sarjassa, tekee proses-
siohjaaja tiedekunnalle esityksen väitöskirjan julkaisemisesta kyseisessä sarjassa.
Virallisen päätöksen väitöskirjan ottamisesta Acta-sarjaan tekee tiedekuntaneu-
vosto.

Acta-sarjassa julkaistavien väitöskirjojen kustantamisesta sekä valmiiden väitöskir-
jakappaleiden toimittamisesta tiedekuntaan vastaa Lapin yliopistokustannus. Väit-
telijän on kuitenkin itse toimitettava käsikirjoituksensa yliopistokustannukselle
sekä huolehdittava muista kustantamiseen liittyvistä asioista (mm. kustannusso-
pimus). Muissa sarjoissa ja omakustanteena julkaistuista väitöskirjoista tulee väit-
telijän toimittaa hallintopäällikölle 45 kappaletta viimeistään 10 päivää ennen väi-

töstilaisuutta. Mikäli väitöskirja julkaistaan sähköisessä muodossa, tulee tiedekuntaan toimittaa silti 45 kpl painettuja väitöskirjoja. Artikkeliväitöskirjaa on toimitettava yliopistolle samat määrät kuin monografiaväitöskirjaa. Ennen tiedekuntaan toimittamista väitöskirjan yhteenveto-osa ja erilliset artikkelit tulee sidottaa yhteen.

Väittelijän on kaikissa tapauksissa varmistettava, että väitöskirja on valmis ja julkisesti saatavilla viimeistään 10 päivää ennen väitöstilaisuutta. Tiedekunta vastaa väitöskirjojen jakelusta ns. virallisille tahoille, kuten tiedekuntaneuvostolle, yliopiston kirjastoon, vastaväittäjälle/vastaväittäjille, kustokselle, rehtorin kansliaan, yliopiston viralliselle ilmoitustaululle ja ala-aulaan.

Tiedekunnalle toimitettaviin väitöskirjakappaleisiin tulee muistaa lisätä irrallinen väitöslehti, josta käy ilmi, että kyseessä on tiedekunnan julkisesti puolustettavaksi hyväksymä väitöskirja, sekä väitöstilaisuuden aika ja paikka.

Tarkempia ohjeita Acta-sarjassa julkaistavien väitöskirjojen ulkoasusta ja julkaisumenettelyistä saa Lapin yliopistokustannuksen kustannuspäälliköltä ja tiedekunnan hallintopäälliköltä.

Omakustanteena julkaistaessa on huolehdittava siitä, että väitöskirjaan tulee ISBN-tunnus. Tunnuksen saa Kansalliskirjastosta, Suomen ISBN-keskuksesta, puh. 02941 44329 tai 02941 44386, sähköposti isbn-keskus@helsinki.fi. Tunnusta haetaan sähköisellä lomakkeella (ks. tarkemmin Kansalliskirjaston internetsivut osoitteessa <http://www.kansalliskirjasto.fi/julkaisuala/isbn.html>).

VÄITÖSTILAIUUS

Vastaväittäjän/vastaväittäjien tehtävänä on väitöstilaisuudessa tarkastaa väitöskirja suullisesti kiinnittäen huomiota väitöskirjan eri teemoihin. Varsinaisen tarkastuksen alkupuolella vastaväittäjä yleensä kohdistaa ensin huomionsa metodisiin ja yleisiin kysymyksiin, minkä jälkeen seuraa yksityiskohtainen tarkastus. Jos vastaväittäjiä on useampia, voivat he sopia keskenään esiintymisjärjestyksestä ja työnjaosta sekä osallistua keskusteluun yhden vastaväittäjän esille ottamasta kysymyksestä. Väitöstilaisuus saa kokonaisuudessaan kestää enintään 6 tuntia.

Kustoksen tehtävänä on sekä avata että päättää väitöstilaisuus. Kustos johtaa puhetta jakaen puheenvuoroja ja valvoen, että väittelijä saa vastata välittömästi kuhunkin huomautukseen. Kustos pitää huolta, ettei käytetyissä puheenvuoroissa poiketa liikaa aiheesta. Mikäli tilaisuus kestää yli kaksi tuntia, kustoksen asiana on

ilmoittaa virkistystauko. Kustos valvoo myös yleisökeskustelua. Kustos voi antaa tiedekunnalle lyhyen raportin väitöstilaisuuden kulusta.

Tarkempia ohjeita väitöstilaisuuden kulusta voi lukea tiedekunnan internetsivuilta www.ulapland.fi > Opiskelu > Jatko-opinnot.

VASTAVÄITTÄJÄN LAUSUNTO JA VÄITÖSKIRJAN ARVOSTELU

Vastaväittäjän/vastaväittäjien tulee antaa väitöskirjasta perusteltu kirjallinen lausunto/lausunnot joko yhdessä tai erikseen. Lausunnossaan/lausunnoissaan vastaväittäjä/vastaväittäjät antavat myös ehdotuksensa väitöskirjan arvosanasta. Väitöskirjan arvostelussa otetaan huomioon myös väittelijän puolustautuminen väitöstilaisuudessa. Kustoksen tehtävänä on olla yhteydessä vastaväittäjään/vastaväittäjiin ja huolehtia arviointiprosessin etenemistä. Yleensä kustos ja vastaväittäjä/vastaväittäjät keskustelevatkin yhdessä väitöskirjan ja väitöstilaisuuden onnistumisesta sekä arvosanaehdotuksesta.

Vastaväittäjän/vastaväittäjien kirjallinen tarkastuslausunto/lausunnot väitöskirjasta toimitetaan väittelijälle heti sen/niiden saavuttua. Väittelijälle varataan ennen tiedekuntaneuvoston kokousta tilaisuus vastineen antamiseen vastaväittäjän/vastaväittäjien lausunnosta/lausunnoista. Vastineen antamista varten väittelijällä on oikeus pyytää väitöskirjan arvostelun siirtämistä tiedekuntaneuvoston seuraavaan kokoukseen.

Tiedekuntaneuvosto päättää edellä mainittujen lausuntojen perusteella väitöskirjan arvosanasta. Väitöskirja arvostellaan 7-portaisella arviointiasteikolla: *approbatur*, *lubenter approbatur*, *non sine laude approbatur*, *cum laude approbatur*, *magna cum laude approbatur*, *eximia cum laude approbatur*, *laudatur*.

Väittelijä voi tehdä tiedekuntaneuvostolle oikaisupyynnön väitöskirjan arvostelusta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

4.3. Väitöksestä tiedottaminen

Tiedekunta toimittaa yliopiston viestintäyksikköön otteen väitöstilaisuuden aikaa, vastaväittäjää/vastaväittäjiä ja kustosta koskevasta pöytäkirjasta heti, kun asia on tiedekunnassa päätetty.

Yliopiston viestintäyksikkö vastaa väitöksestä tiedottamisesta tiedotusvälineille. Tätä varten väittelijä toimittaa vähintään kahta viikkoa ennen väitöstilaisuutta

noin yhden liuskan pituisen tiedoteluonnoksen väitöskirjastaan yliopiston viestintäyksikköön. Viestintäyksikkö työstää luonnoksesta väitöstiedotteen yhteistyössä väittelijän kanssa.

Tiedotteessa tärkein asia eli uutinen tuodaan esille ensimmäisenä ja taustat, tutkimusmenetelmät, tutkimuskohteet yms. tiedotteen lopussa. Tiedoteluonnosta tehtäessä tulee ottaa huomioon, ettei kaikkia tutkimustuloksia välttämättä voida uutisoida. Riittää, kun tutkimuksesta poimitaan esille tärkein tai pari tärkeintä tulosta.

Tutkimustulosten lisäksi väitöstiedote painottaa tutkimuksen, käytännön sovellusten ja suuren yleisön kannalta tärkeitä, mielenkiintoisia ja uutisarvoisia asioita. Tiedoteluonnos kannattaa kirjoittaa aivan kuin kertoisi tutkimuksesta ja sen tuloksista alaan perehtymättömälle henkilölle.

Tiedoteluonnokseen tulee liittää myös lyhyt selonteko väittelijän elämäkertatiedoista:

- nimi, syntymäaika ja -paikka
- ylioppilastutkinnon valmistumisvuosi ja lukio
- yliopistotutkinnot, suoritusvuodet ja yliopistot
- merkittävimmät työtehtävät
- nykyinen toimi ja sen alkamisajankohta
- yhteystiedot (puhelinnumero ja sähköpostiosoite)

Tiedoteluonnos ja valokuva väittelijästä toimitetaan sähköpostitse yliopiston viestintäyksikköön: tiedotus@ulapland.fi. Valokuva voidaan tarvittaessa ottaa myös viestintäyksikössä.

Mikäli väitöskirjan tutkimustuloksilla on suurta yleisöä kiinnostavaa uutisarvoa, väitöksestä voidaan järjestää erillinen lehdistötilaisuus. Viestintäyksikkö huolehtii tilaisuuden käytännön järjestelyistä.

Tiedotteesta on mahdollista tehdä myös englanninkielinen versio Lapin yliopiston internetsivuille. Tästä on sovittava aina etukäteen viestintäyksikön kanssa.

TIEDOTTEEN JAKELU

Yliopiston viestintäyksikkö vastaa tiedotteen jakelusta tiedotusvälineille. Perusjakelu kattaa Pohjois-Suomen tiedotusvälineet sekä tärkeimmät valtakunnalliset mediat. Tutkimusaiheen mukaan tiedote lähetetään myös alan aikakauslehdille ja muille aiheesta kiinnostuneille. Tieteenalan kansainvälisiin julkaisusarjoihin tiedot-

tamisesta vastaa väittelijä itse. Tiedottamisen laajuus sovitaan yhteistyössä väittelijän kanssa. Toimitukset päättävät itsenäisesti uutisen julkistamisesta. Englanninkielisen tiedotteen jakelusta kansainväliselle medialle on aina sovittava erikseen.

Viestintäyksikkö auttaa ja neuvoo väittelijää mielellään niin toimittajien haastatteluihin kuin tiedotusvälineiden kanssa asioimiseen liittyvissä kysymyksissä. Väittelijän kannattaa varautua toimittajien mahdollisiin yhteydenottoihin jo ennen väitöstilaisuutta ja myös sen jälkeen. Yhteydenottoihin kannattaa varautua varsinkin silloin, kun tiedote lähetetään medialle.

Viestintäyksikkö huolehtii väitöstiedottamisesta myös Lapin yliopiston internetsivulle. Lisäksi väitöksistä julkaistaan tiedot Lapin yliopiston Kide-yhteisölehdessä.

VÄITÖSKIRJAN ESILLEPANO JA LEHDISTÖKAPPALEET

Hallintoyksikkö asettaa kaksi kappaletta väitöskirjaa 10 päivää ennen väitöstilaisuutta julkisesti nähtäväksi. Toinen kappale on nähtävillä yliopiston virallisella ilmoitustaululla ja toinen yliopiston päärakennuksen ala-aulassa.

Lapin yliopistokustannus toimittaa julkaisemistaan väitöskirjoista lehdistökappaleen viestintäyksikköön sekä tarvittaessa myös asiasta kiinnostuneille toimittajille. Muualla julkaistuista väitöskirjoista tiedekunta toimittaa muutaman lehdistökappaleen viestintäyksikköön. Viestintäyksikkö toimittaa väitöskirjan edelleen kuluitta asiasta kiinnostuneille toimittajille.

VIESTINTÄYKSIKÖN YHTEYSTIEDOT

Viestintäsuunnittelija Sari Väyrynen, puh. 040 571 1960,
sari.vayrynen@ulapland.fi

Viestintäpäällikkö Olli Tiuraniemi, puh. 0400 695 418,
oli.tiuraniemi@ulapland.fi, tiedotus@ulapland.fi

Väittelijän valokuvauspyynnöt:

Graafinen suunnittelija Irma Varrio, puh. 040 740 2237,
irma.varrio@ulapland.fi

Käyntiosoite:

Lapin yliopiston päärakennus, E-siipi, 2. kerros, Yliopistonkatu 8, Rovaniemi

Postiosoite:

Lapin yliopisto, Viestintä, PL 122, 96101 ROVANIEMI